ECLI:LV:AT:2019:0206.A420281714.6.S
Lieta Nr. A420281714, SKA-7/2019
Administratīvo lietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
SPRIEDUMS
Rīgā 2019.gada 6.februārī

Tiesa šādā sastāvā: senatores Vēsma Kakste, Dzintra Amerika, Veronika Krūmiņa

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA „E Vijciems" pieteikumu par Ekonomikas ministrijas 2014.gada 11.aprīļa lēmuma Nr. 1-6.1-446 atcelšanu, sakarā ar SIA „E Vijciems" kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2016.gada 27.janvāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2012.gada 24.augustā Ekonomikas ministrija saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma 28.pantu un Ministru kabineta 2009.gada 10.marta noteikumu Nr. 221 „Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu un cenu noteikšanu, ražojot elektroenerģiju koģenerācijā" (turpmāk – noteikumi Nr. 221) 20.punktu pieņēma lēmumu, ar kuru pieteicējai piešķirtas tiesības pārdot koģenerācijas stacijā saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros. Šajā lēmumā noteikts, ka elektroenerģijas ražošana koģenerācijas stacijā jāuzsāk līdz 2017.gada 27.jūlijam.

[2] 2014.gada 11.aprīlī Ekonomijas ministrija pieņēma lēmumu, ar kuru atcēla lēmumu par elektroenerģijas pārdošanu obligātā iepirkuma ietvaros, jo pieteicēja noteiktajos termiņos neizpildīja noteikumos Nr. 221 paredzētos pienākumus.
Pieteicēja par šā lēmuma atcelšanu iesniedza pieteikumu administratīvajā tiesā.

[3] Administratīvā rajona tiesa ar 2014.gada 30.septembra spriedumu un Administratīvā apgabaltiesa ar 2016.gada 27.janvāra spriedumu noraidīja pieteikumu. Apgabaltiesas spriedums, ņemot vērā pievienošanos rajona tiesas sprieduma motivācijai, pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.
[3.1] Noteikumu Nr. 221 78.punkts nosaka, ka komersants līdz 2013.gada 31.decembrim iesniedz ministrijā: 1) kredītiestādes izziņu par tās pieņemto lēmumu par finansējuma piešķiršanu projekta īstenošanai, ja komersantam projekta īstenošanai nepieciešams kredīts; 2) normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā noformētu būvatļaujas kopiju. Saskaņā ar noteikumu Nr. 221 82.punktu, ja komersants neizpilda šo pienākumu, ministrija līdz 2014.gada 1.februārim pieņem lēmumu par šo noteikumu 20.punktā minētā lēmuma atcelšanu, izņemot gadījumu, ja komersants ir iesniedzis ministrijā iesniegumu ar lūgumu pagarināt dokumentu iesniegšanas termiņu uz laiku, ne ilgāku par diviem mēnešiem, norādot citu izpildes termiņu.
[3.2] Ekonomikas ministrija atbilstoši labas pārvaldības principam ir informējusi pieteicēju par normatīvajos aktos noteiktajiem pienākumiem, kā arī ir apmierinājusi pieteicējas lūgumu un 2013.gada 16.decembrī ir pagarinājusi noteikumos Nr. 221 noteikto pienākumu izpildes termiņu līdz 2014.gada 28.februārim.
Pieteicēja 2014.gada 28.februārī Ekonomikas ministrijā iesniedza dokumentus, kas apliecina finansējuma pieejamību koģenerācijas stacijas projekta īstenošanai, no kuriem ministrija atzina, ka pieteicēja izpildīja noteikumu Nr. 221 prasības. Tomēr 2014.gada 20.martā pieteicēja atkārtoti vērsusies Ekonomikas ministrijā ar lūgumu pagarināt būvatļaujas iesniegšanas termiņu, jo investori pieņēmuši lēmumu neturpināt koģenerācijas stacijas būvniecības projektu. Likums neparedzēja iespēju vēlreiz pagarināt termiņu, un Ekonomikas ministrija atzina, ka pieteicēja neizpildīja normatīvajos aktos noteiktos pienākumus, tādēļ atcēla pieteicējai labvēlīgo administratīvo aktu par elektroenerģijas pārdošanu obligātā iepirkuma ietvaros.
[3.3] Atbilstoši tiesiskās paļāvības principam valsts iestādēm savā darbībā jābūt konsekventām attiecībā uz to izdotajiem normatīvajiem aktiem un jāievēro tiesiskā paļāvība, kas personām varētu rasties saskaņā ar konkrētu tiesību normu. Savukārt indivīds atbilstoši šim principam var paļauties uz likumīgi izdotas tiesību normas pastāvību un nemainīgumu. Viņš droši var plānot savu nākotni saistībā ar tiesībām, ko šī norma piešķīrusi. Tomēr tiesiskās paļāvības princips neizslēdz valsts iespēju grozīt pastāvošo tiesisko regulējumu. Tiesiskās paļāvības princips nav interpretējams tik plaši, ka tas personu pasargātu no jebkuras vilšanās. Pretēja pieeja novestu pie valsts nespējas reaģēt uz mainīgajiem dzīves apstākļiem. Vienlaikus tiesiskās paļāvības princips prasa, lai valsts, mainot normatīvo regulējumu, ievērotu saprātīgu līdzsvaru starp personas paļaušanos uz spēkā esošo tiesisko regulējumu un tām interesēm, kuru nodrošināšanai šis regulējums tiek mainīts.
Izvērtējot to, vai ir ievērots saprātīgs līdzsvars starp nepieciešamību aizsargāt komersantu (tostarp pieteicējas) tiesisko paļāvību un nepieciešamību nodrošināt sabiedrības intereses, ir jāņem vērā tas, vai, veicot grozījumus normatīvajos aktos, tika paredzēta saudzējoša pāreja uz jauno tiesisko regulējumu.
Grozījumu noteikumos Nr. 221 mērķis ir nodrošināt obligātā iepirkuma atbalsta sistēmas sakārtošanu, kā arī iegūt ticamu informāciju enerģijas sektora plānošanā, izstrādājot jauno atjaunojamās enerģijas atbalsta mehānismu. Tiesai nerodas šaubas, ka obligātā iepirkuma atbalsta sistēmas sakārtošana ir visas sabiedrības interesēs, jo obligātā iepirkuma atbalsta sistēma tiek finansēta no nodokļu maksājumiem; visas sabiedrības interesēs ir noskaidrot tos komersantus, kuri spēs efektīvi īstenot elektroenerģijas ražošanu koģenerācijā. Tādējādi grozījumiem ir leģitīms mērķis. Turklāt ieviestās izmaiņas normatīvajos aktos vienlīdzīgi attiecās uz visiem komersantiem, kuri atradās salīdzināmā situācijā ar pieteicēju.
Ekonomikas ministrija nav pārkāpusi tiesiskās paļāvības principu. Pieteicēja zināja un paļāvās uz to, ka koģenerācijas elektrostacijas būvniecība tai ir jāuzsāk līdz 2014.gada 27.jūlijam. Grozījumos noteiktais termiņš būvatļaujas iesniegšanai Ekonomikas ministrijā (proti, līdz 2013.gada 31.decembrim) nav uzskatāms par nesamērīgi īsu. Ir saprātīgi sagaidāms, ka koģenerācijas stacijas būvniecībai komersants gatavosies savlaicīgi un rūpīgi. Turklāt pēc pieteicējas lūguma dokumentu iesniegšanas termiņš tika arī pagarināts līdz 2014.gada 28.februārim. Noteikumi Nr. 221 nedeva Ekonomikas ministrijai tiesisku pamatu pagarināt dokumentu iesniegšanas termiņu atkārtoti.

Tādējādi lietā ir ievērots saprātīgs līdzsvars starp nepieciešamību aizsargāt pieteicējas tiesisko paļāvību un nepieciešamību nodrošināt visas sabiedrības intereses, kā arī piemērots normās ieviestais mehānisms saudzējošākai pārejai uz jauno tiesisko regulējumu – pagarināts dokumentu iesniegšanas termiņš par diviem mēnešiem. Līdz ar to šajā gadījumā nav pārkāptas pieteicējas tiesības uz tiesisko paļāvību.

[3.4] Pieteicējai nelabvēlīgais administratīvais akts ir izdots nevis tādēļ, ka grozījumos noteiktais termiņš būvatļaujas iesniegšanai Ekonomikas ministrijā būtu neizpildāms vai nesamērīgi īss, bet gan tādēļ, ka pieteicējas investori nolēma neturpināt koģenerācijas stacijas būvniecības projektu. Šie apstākļi nevarēja būt atkarīgi ne no grozītajām normām, ne arī no Ekonomikas ministrijas rīcības.

[3.5] Ekonomikas ministrija ir izdevusi obligāto administratīvo aktu. Nav pamata uzskatīt, ka ar lēmumu noteiktās sekas ir nesamērīgas. Lietā nav pierādījumu, pamatojoties uz kuriem izskatāmo gadījumu varētu atzīt par netipisku. Līdz ar to priekšroka šajā gadījumā ir dodama tiesiskās drošības principam, atbilstoši kuram visiem komersantiem precīzi jāievēro likumdevēja noteiktā kārtība. Tiesa neuzskata, ka šajā gadījumā Ekonomikas ministrija pārkāpusi samērīguma principu.

[4] Pieteicēja iesniedza kasācijas sūdzību par apgabaltiesas spriedumu. Kasācijas sūdzība pamatota ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[4.1] Zemāko instanču tiesas nav izvērtējušas lēmumu par iekārtu ieviešanu un lēmumu par elektroenerģijas pārdošanu obligātā iepirkuma ietvaros savstarpējā kopsakarā. Pret pieteicēju ir spēkā esošs lēmums par iekārtu ieviešanu, kas ir ierobežots ar citu lēmumu par termiņa samazinājumu.

[4.2] Noteikumu Nr. 221 78.–82.punkts neatbilst Latvijas Republikas Satversmes 1., 91. un 105.pantam, tiesiskās paļāvības principam, valsts varas dalīšanas principam, likumības principam, vienlīdzības principam un samērīguma principam.

[4.3] Ministru kabinets, pieņemot grozījumus, pārkāpa savu kompetenci un rīkojās bez attiecīga deleģējuma – pieņēma tiesību normas ar atpakaļejošu spēku. Tādējādi noteikumu Nr. 221 78.–82.punkts neatbilst Oficiālo publikāciju un tiesiskās informācijas likuma 9.panta ceturtajai daļai, bet Ministru kabinets, pieņemot šādas tiesību normas, pārkāpa valsts varas dalīšanas principu un likumības principu.

[4.4] Eiropas Parlamenta un Padomes 2004.gada 11.februāra Direktīvas 2004/8/EK par tādas koģenerācijas veicināšanu, kas balstīta uz lietderīgā siltuma pieprasījumu iekšējā enerģijas tirgū, noteikts pienākums nodrošināt atbalstu koģenerācijai gan pašreizējās, gan turpmākās stacijās (7.panta 1.punkts), kā arī pienākums īstenot administratīvo procedūru pārskatīšanu, to efektivitātes sekmēšanu un izvairīšanos no šo procedūru biežas grozīšanas (preambula un 9.pants). Noteikumos Nr. 221 ietvertās procedūras nav efektīvas, noteikumi ir grozīti trīs reizes, izsakot tos piecās dažādās redakcijās un mainot administratīvās procedūras. Minēto regulējumu nevar uzskatīt par stabilu un līdz ar to atbilstošu minētajai direktīvai.

[5] Ekonomikas ministrija iesniedza paskaidrojumus par kasācijas sūdzību, norādot, ka tā nav pamatota.

Motīvu daļa

[6] Elektroenerģijas tirgus likuma 22.panta pirmā daļa noteic, ka ražošanas jaudu palielināšanai un jaunas ražošanas iekārtas ieviešanai nepieciešama ministrijas atļauja. Prasības, kas jāizpilda, lai atļauju saņemtu, kā arī atļaujas izsniegšanas, anulēšanas un derīguma termiņa pagarināšanas kārtību nosaka Ministru kabinets. Uz minētās normas pamata izdoti Ministru kabineta 2009.gada 11.augusta noteikumi Nr. 883 „Noteikumi par atļaujām elektroenerģijas ražošanas jaudu palielināšanai vai jaunu ražošanas iekārtu ieviešanai" (turpmāk – noteikumi Nr. 883). Atbilstoši to 6.punktam persona, kura saņēmusi lēmumu par atļauju elektroenerģijas ražošanas jaudu palielināšanai vai jaunu ražošanas iekārtu ieviešanai, 24 mēnešu laikā pēc šā lēmuma spēkā stāšanās dienas uzsāk lēmumā norādītās elektroenerģijas ražošanas iekārtas būvniecību vai esošas elektroenerģijas ražošanas iekārtas jaudas palielināšanu.

Atbilstoši noteikumu Nr. 883 9.2.apakšpunktam atļaujas derīguma termiņš ir pieci gadi, ja ministrija ir izdevusi atļauju ieviest jaunu elektroenerģijas ražošanas iekārtu, kuras jauda ir vairāk nekā viens megavats, vai esošās elektroenerģijas ražošanas iekārtas jauda tiek palielināta vairāk nekā par vienu megavatu.

[7] Elektroenerģijas tirgus likuma 28.panta pirmā daļa noteic, ka ražotājs, kas elektroenerģiju ražo koģenerācijā, var iegūt tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros. Šā panta otrā daļa noteic, ka kritērijus, pēc kādiem koģenerācijas elektrostacijas tiek kvalificētas šā panta pirmajā daļā noteikto tiesību iegūšanai, obligātā iepirkuma un tā uzraudzības kārtību, elektroenerģijas cenas noteikšanas kārtību atkarībā no koģenerācijas stacijas elektriskās jaudas un izmantojamā kurināmā, obligātā iepirkuma izmaksu segšanas kārtību un kārtību, kādā var atteikties no tiesībām pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, nosaka Ministru kabinets.

Uz minētās normas pamata izdoti noteikumi Nr. 221. Šo noteikumu 3.punkts paredz priekšnosacījumus, atbilstoši kuriem komersants var pretendēt uz kvalificēšanos elektroenerģijas pārdošanai obligātā iepirkuma ietvaros vai garantētās maksas saņemšanai par uzstādīto elektrisko jaudu. Citastarp atbilstoši 3.2.apakšpunktam tas ir komersants, kurš plāno uzbūvēt elektrostaciju, kas elektroenerģiju ražo koģenerācijā un enerģijas ražošanai izmanto atjaunojamos energoresursus. Turpmākās normas nosaka elektrostaciju vai iekārtu kvalifikācijas kritērijus. Šo noteikumu 20.punkts paredz, ja komersants un tā iesniegums atbilst attiecīgajām prasībām, ministrija pieņem lēmumu piešķirt komersantam tiesības pārdot elektrostacijā koģenerācijā saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros. Minētajā lēmumā atbilstoši šo noteikumu 21.10.apakšpunktam norāda termiņu, līdz kuram komersantam ir jāuzsāk elektroenerģijas ražošana koģenerācijā.

[8] Ar Ekonomikas ministrijas 2012.gada 27.jūlija lēmumu, pamatojoties uz noteikumiem Nr. 883, pieteicējai izdota atļauja jaunas ražošanas iekārtas ieviešanai. Lēmumā noteikts, ka būvniecība uzsākama 24 mēnešu laikā, t.i., līdz 2014.gada 27.jūlijam.

Ar Ekonomikas ministrijas 2012.gada 24.augusta lēmumu, pamatojoties uz noteikumu Nr. 221 20.punktu, pieteicējai piešķirtas tiesības pārdot koģenerācijas stacijā saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros. Lēmumā noteikts, ka elektroenerģijas ražošana koģenerācijas stacijā jāuzsāk līdz 2017.gada 27.jūlijam.

[9] Tādējādi pieteicēja atbilstoši noteikumiem Nr. 833 ieguva tiesības ieviest jaunu iekārtu, savukārt atbilstoši noteikumiem Nr. 221 ieguva tiesības šajā iekārtā saražoto elektroenerģiju pārdot obligātā iepirkuma ietvaros.

Kā norāda Ekonomikas ministrija, noteikumi Nr. 883 neregulē tādu atļauju saņemšanu un īstenošanu, kas paredz jauno iekārtu ieviešanas rezultātā saražotās elektroenerģijas pārdošanu obligātā iepirkuma ietvaros. Vispārīgi komersants, kurš atbilstoši šim regulējumam ieviesis jaunu iekārtu, saražoto elektroenerģiju var pārdot brīvajā tirgū. Tādēļ var piekrist ministrijai, ka šis lēmums patstāvīgi, t.i., neatkarīgi no atļaujas elektroenerģijas pārdošanai obligātā iepirkuma ietvaros esības, nosaka termiņu ražošanas iekārtas būvniecības uzsākšanai. Tāpat zināmā mērā var piekrist, ka arī uz otra lēmuma, t.i., projekta elektroenerģijas pārdošanai obligātā iepirkuma ietvaros īstenošanu tiešā veidā neattiecas termiņš, kas paredzēts iekārtas būvniecībai iekārtas ieviešanas lēmumā. Tādējādi pieteicējai, saņemot lēmumu par atļauju pārdot elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, bija pieci gadi šā projekta ieviešanai – elektroenerģijas ražošanas uzsākšanai. Atbilstoši praksei šie termiņi varēja tikt pagarināti. Termiņi citu darbību izpildei vai starptermiņi

attiecībā uz projekta elektroenerģijas pārdošanai obligātā iepirkuma ietvaros īstenošanu ne lēmumā, ne tiesību normās nebija noteikti.

[10] Ar Ministru kabineta 2013.gada 30.jūlija noteikumiem Nr. 466 „Grozījumi Ministru kabineta 2009.gada 10.marta noteikumos Nr. 221 „Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu un cenu noteikšanu, ražojot elektroenerģiju koģenerācijā”” (turpmāk – noteikumi Nr. 466) tika ieviesti grozījumi, kas liedza iespēju pagarināt noteiktos termiņus, noteica termiņus noteiktu dokumentu iesniegšanai Ekonomikas ministrijā un radīja iespēju atcelt atbilstoši noteikumu Nr. 221 20.punktam pieņemtos lēmumus.

Noteikumu Nr. 221 21.[1]punkts paredz, ka saskaņā ar šiem noteikumiem noteikto termiņu, kādā jāuzsāk elektroenerģijas ražošana koģenerācijā, nevar pagarināt. Šo noteikumu 35.[1]punkts noteic, ja komersants neizpilda šo noteikumu 35., 72. vai 73.punktā minētos pienākumus vai neuzsāk elektroenerģijas ražošanu koģenerācijā termiņā, kāds noteikts lēmumā, ar kuru tam piešķirtas tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, ministrija mēneša laikā pieņem lēmumu par šo noteikumu 20.punktā minētā lēmuma atcelšanu.

Savukārt noteikumu 78.punkts paredz, ka komersants, kurš ieguvis tiesības pārdot koģenerācijā saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros vai tiesības saņemt garantēto maksu par uzstādīto elektrisko jaudu un kurš vēl nav nodevis staciju ekspluatācijā, un kura plānotā koģenerācijas elektrostacijas elektriskā jauda nepārsniedz četrus megavatus, līdz 2013.gada 31.decembrim iesniedz ministrijā: 1) kredītiestādes izziņu par tās pieņemto lēmumu par finansējuma piešķiršanu projekta īstenošanai, ja komersantam projekta īstenošanai nepieciešams kredīts (78.1.apakšpunkts); 2) normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā noformētu būvatļaujas kopiju (78.2.apakšpunkts). Noteikumu 80.punkts paredz, ja komersants projekta īstenošanā plāno ieguldīt privātos līdzekļus, tas līdz 2013.gada 31.decembrim iesniedz apliecinājumu, ka komersantam ir pietiekami naudas līdzekļi visa projekta īstenošanai pilnā apmērā, vienlaikus iesniedzot dokumentus, kuros norādītas projekta kopējās izmaksas, un kredītiestādes izziņu par komersanta apliecinājumā minēto naudas līdzekļu pieejamību. Noteikumu 81.punkts paredz, ja komersants projekta īstenošanā plāno ieguldīt citas personas finanšu līdzekļus, tas līdz 2013.gada 31.decembrim iesniedz apliecinājumu, ka investors nodrošinās naudas līdzekļus visa projekta īstenošanai, vienlaikus iesniedzot dokumentus, kuros norādītas projekta kopējās izmaksas, un investoram adresētu kredītiestādes izziņu par komersanta apliecinājumā minēto naudas līdzekļu pieejamību. Atbilstoši noteikumu 82.punktam, ja komersants neizpilda šo noteikumu 78.1. un 78.2.apakšpunktā un 80. vai 81.punktā minētos pienākumus, ministrija līdz 2014.gada 1.februārim pieņem lēmumu par šo noteikumu 20.punktā minētā lēmuma atcelšanu, izņemot gadījumu, ja komersants ir iesniedzis ministrijā iesniegumu pagarināt dokumentu iesniegšanas termiņu uz laiku, ne ilgāku par diviem mēnešiem, norādot šo noteikumu 78.1. un 78.2.apakšpunktā un 80. vai 81.punktā minēto pienākumu izpildes termiņu.

[11] Secināms, ka sākotnēji noteikumi Nr. 221 paredzēja komersantiem ļoti atvērtu pieeju elektroenerģijas pārdošanas obligātā iepirkuma ietvaros vai garantētās maksas saņemšanas par uzstādīto elektrisko jaudu tiesību iegūšanai. Vispārīgi uz to varēja pretendēt visi komersanti, kuri plānoja uzbūvēt attiecīgu elektrostaciju. Arī tālāka iegūto tiesību īstenošana nebija pakļauta pietiekamas kontroles mehānismam, bet vienīgi attiecībā uz katru komersantu pieņemtajā lēmumā noteiktajam termiņam elektroenerģijas ražošanas attiecīgajā koģenerācijas stacijā uzsākšanai. Savukārt 2013.gadā grozījumi noteikumos ieviesa izsniegto atļauju īstenošanas kontroles mehānismu un tiesisko pamatu to atcelšanai.

Vispirms norādāms, ka šeit nevar piekrist pieteicējai, ka grozījumu normas neatbilst likumdevēja deleģējumam. Elektroenerģijas tirgus likuma 28.panta otrā daļa, uz kuras pamata izdoti gan noteikumi Nr. 221, gan noteikumi Nr. 466, paredz Ministru kabineta noteikumu izdošanu citastarp par kritērijiem, pēc kuriem koģenerācijas elektrostacijas tiek kvalificētas attiecīgo tiesību iegūšanai un obligātā iepirkuma un tā uzraudzības kārtību. Tādējādi likumdevējs bija noteicis plašu Ministru kabineta kompetenci saistībā ar atļauju pārdot elektroenerģiju obligātā iepirkuma kārtībā izsniegšanu un īstenošanu. Nav saskatāms, ka tā neietvertu tiesības noteikt projektu īstenošanas kontroles mehānismus un izsniegtu atļauju atcelšanas kārtību.

[12] Tātad, ar noteikumu Nr. 221 78., 80. un 81.punktu tika ieviests jauns termiņš – 2013.gada 31.decembris –, kurā komersantam ministrijā jāiesniedz dokumenti, kas apliecina projekta īstenošanu un jau sasniegtu noteiktu stadiju, proti, jāiesniedz būvatļauja un finansējuma esību apliecinošs dokuments. Savukārt ar noteikumu 82.punktu tika noteikts ministrijai līdz 2014.gada 1.februārim pieņemt lēmumu par iepriekš izsniegtās atļaujas (lēmuma) atcelšanu, ja šie dokumenti nav iesniegti, paredzot iespēju pagarināt dokumentu iesniegšanu, bet ne ilgāk kā par diviem mēnešiem.

Šo normu teksts, kā arī Ekonomikas ministrija norāda, ka lēmuma pieņemšanu atbilstoši 82.punktam nosaka vienīgi attiecīgo dokumentu neiesniegšanas fakts, savukārt apstākļi, kādēļ komersants dokumentus nevar iesniegt šādā termiņā, nav vērtējami. No tā var secināt, ka sākotnēji izsniegtās atļaujas ir atceļamas gan tajos gadījumos, kad komersants neīsteno projektu, gan tajos, kad komersants projektu īsteno, bet kādu citu apstākļu dēļ, kas radušies projekta īstenošanas gaitā, nespēj iekļauties šajā no jauna noteiktajā termiņā. Tas nozīmē, ka atļaujas atceļamas arī faktiski uzsāktu projektu gadījumos, turklāt neatkarīgi no tā, kādā stadijā tie atrodas. Ekonomikas ministrija arī norāda, ka sākotnēji atvērtās pieejas atļauju saņemšanai dēļ bija iepriekš neprognozēti liels skaits komersantu, kuri tās saņēmuši, bet ar grozījumu palīdzību tas ievērojami samazināts.

[13] Tādējādi, interpretējot noteikumu Nr. 221 82.punktu gramatiski, būtu atzīstams, ka 78., 80. un 81.punktā noteiktais termiņš daļā gadījumu pēc būtības grozītu iepriekš noteiktos termiņus projekta īstenošanai.

Jau norādīts, ka lēmumi, kas pieņemti uz noteikumu Nr. 883 pamata un paredz atļauju ieviest jaunu iekārtu, kurā arī paredzēts termiņš iekārtas būvniecības uzsākšanai, vispārīgi nav saistāmi ar atļauju, kas izsniegta uz noteikumu Nr. 221 pamata un paredz elektroenerģijas pārdošanu obligātā iepirkuma ietvaros, jo jaunas iekārtas ieviešanu komersants var veikt neatkarīgi no tā, kādā veidā elektroenerģija tiek pārdota. Tomēr vienlaikus nevar teikt, ka atļauju elektroenerģijas pārdošanai obligātā iepirkuma ietvaros īstenošanā, ja komersants veic arī jaunas iekārtas būvniecību (nevis gadījumā, ja tāda jau ir uzbūvēta), tas nevadās arī no termiņa, kas noteikts lēmumā iekārtas ieviešanai, jo ar abiem lēmumiem atļaujošās darbības ir vērstas uz vienu pasākumu – uzbūvēt konkrēto iekārtu un tajā ražoto elektroenerģiju pārdot. Kā lietā norādījusi arī ministrija, lai kvalificētos koģenerācijā saražotās elektroenerģijas obligātā iepirkuma tiesību saņemšanai, viens no priekšnoteikumiem ir spēkā esoša atļauja jaunas iekārtas ieviešanai, bet vēlāk jāpilda ne tikai noteikumos Nr. 221 ietvertie termiņi, bet nosacījumi, kas ietverti arī citos normatīvajos aktos. Pieteicējai jāievēro arī noteikumos Nr. 883 ietvertās prasības, tātad pieteicējai jāievēro prasības, kas attiecas uz termiņiem konkrētu darbību veikšanai. Līdz ar to, ministrijas ieskatā, nav pamatots pieteicējas apgalvojums, ka līdz grozījumu noteikumos Nr. 221 pieņemšanai komersanti ieguva tiesības uzsākt pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, nenosakot konkrētus termiņus darbību veikšanai (*lietas 86., 87.lapa*). Tādējādi, neievērojot jaunas iekārtas ieviešanas termiņus, komersants var zaudēt gan šo atļauju, gan atļauju elektroenerģijas pārdošanai obligātā iepirkuma ietvaros. Šie termiņi ir arī saskanīgi. Turklāt var pietiekami pamatoti pieņemt, ka sākotnēji liela daļa komersantu plānoja jaunu iekārtu ieviešanu tieši saistībā ar iespēju saražoto elektroenerģiju pārdot obligātā iepirkuma ietvaros. Tādējādi pienākuma neizpilde termiņos, kas paredzēti 2013.gada grozījumos, iepriekš noteikto termiņu, ar ko komersants varēja rēķināties, noteiktos gadījumos samazinātu. Pat, ja uz noteikumu Nr. 883 pamata pieņemtajos lēmumos noteikto termiņu nesaistītu ar atļaujas pārdot elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros īstenošanu, komersants, ievērojot gala termiņu ražošanas uzsākšanai, varēja plānot veicamās darbības visā atvēlētajā termiņā, bet termiņu noteikšana konkrētu darbību izpildei šā procesa laikā varētu nesaskanēt ar paša komersanta plāniem un to īstenošanu. Tādējādi šāda jaunu nosacījumu ieviešana būtu pietiekami nopietna iejaukšanās personai jau noteiktajās tiesībās, kur būtu pamats apskatīt riskus, kas saistīti ar tiesiskās

paļāvības un samērīguma principa ievērošanu.

Lai secinātu, vai noteikumu Nr. 221 82.punkts ir piemērojams atbilstoši tā vārdiskajam formulējumam un būtībā ievieš jaunus termiņus projektu īstenošanai, noskaidrojami grozījumu, kas izdarīti ar noteikumiem Nr. 466, nepieciešamības iemesli un mērķis.

[14] Noteikumu Nr. 466 projekta sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumā (anotācijā) norādīts turpmāk minētais.

Grozījumi sagatavoti citastarp atbilstoši valdības Rīcības plāna (MK 07.02.2012. sēde, prot. Nr. 7, 24.§) 64.punktam, kurā noteikts, ka, lai 2020.gadā sasniegtu vismaz 40 procentu atjaunojamo energoresursu īpatsvaru enerģijas gala patēriņā, Ministru kabinets kompleksi risinās enerģētikas jautājumus apkures nodrošināšanā un elektroenerģijas ražošanā, transporta sektorā un energoefektivitātes jomā. Savukārt Ministru kabineta 2013.gada 9.aprīļa sēdē izskatītā informatīvā ziņojuma „Rīcības plāns elektroenerģijas kopējās cenas pieauguma risku ierobežošanai" pielikumā Nr. 1 paredzēti pasākumi elektroenerģijas kopējās cenas pieauguma risku ierobežošanai.

Norādīts, ka atbilstoši Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas lēmumam no 2013.gada 1.aprīļa apstiprinātā obligātā iepirkuma komponente lietotājiem kopā veido 1,89 sant./kWh, tajā skaitā komponente no ražotājiem, kas elektroenerģiju ražo koģenerācijā – 1,33 sant./kWh, izmantojot atjaunojamos energoresursus – 0,56 sant./kWh. Pēc Ekonomikas ministrijas prognozēm, ja visi izdotie un spēkā esošie lēmumi par tiesību piešķiršanu pārdot elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros tiks īstenoti pilnā apmērā, t.i., neviens no lēmumiem netiks atcelts, visi projekti tiks īstenoti un elektroenerģiju komersanti pārdos maksimālajā apjomā, netiks veiktas nekādas obligātā iepirkuma komponentes samazināšanas aktivitātes, tad 2014.gadā obligātā iepirkuma komponente varētu pieaugt robežās no 2,47 sant./kWh līdz 2,69 sant./kWh. Norādīts arī uz komponentes pieauguma attīstību turpmākajos gados.

Atbilstoši noteikumiem Nr. 221 un Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumiem Nr. 262 „Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu, izmantojot atjaunojamos energoresursus, un cenu noteikšanas kārtību" (turpmāk – noteikumi Nr. 262) kopumā tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros vai tiesības saņemt garantēto maksu par uzstādīto elektrisko jaudu ir ieguvuši 866 komersanti. Konstatēts, ka atsevišķu lielo projektu īstenošanas iespējas ir pietiekami skaidras, bet nav vienkārši novērtēt mazo projektu pieteikumu īstenošanas iespējas. Tādēļ, lai varētu veikt detalizētu izvērtējumu par piešķirto tiesību dzīvotspēju un attīstības līmeni nākotnē, nepieciešams ieviest papildu prasības komersantiem, pēc kurām varētu veikt minēto izvērtējumu.

Attiecībā uz iespēju pagarināt lēmumu, kas piešķir tiesības pārdot stacijā koģenerācijā saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, tiesiskais regulējums nepastāv, bet prakse bijusi lēmumus pagarināt divas reizes, katru pa trīs mēnešiem, ja ir pamatots iemesls. Pirmo reizi, ja stacijas projekta īstenošana ir tā noslēguma stadijā un komersants ir norādījis uz objektīviem apstākļiem, kādēļ projektu nav iespējams īstenot noteiktajā termiņā, bet otro reizi pagarinājums tiek piešķirts tikai tad, ja objekta fiziska apsekojuma rezultātā secināms, ka to iespējams pabeigt trīs mēnešu laikā. Tomēr šāda prakse vērtējama kritiski, un komersantam, kas ir ieguvis tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, ir jāspēj iekļauties normatīvajos aktos paredzētajos, samērīgajos staciju attīstības termiņos, kas nosaka stacijas ekspluatācijas uzsākšanu. Līdz ar to, ņemot vērā, ka tiesiskais regulējums neparedz projekta izpildes termiņa pagarināšanu, tas turpmāk nebūtu atļaujams. Lai vairotu sabiedrības uzticību tiesībām un tiesiskajai drošībai, noteikumu projektā noteikts, ka vairāk netiek paredzēts šādu lēmumu izpildes termiņu pagarinājums. Kopumā līdz 2013.gada 1.jūlijam atcelti 90 lēmumi par tiesību piešķiršanu pārdot elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros vai tiesībām saņemt garantēto maksu.

Turklāt norādīts, lai nodrošinātu efektīvāku atbalsta mehānisma kontroli, esošajā tiesiskajā regulējumā ir nepieciešams pastiprināt kontroles mehānismus koģenerācijas staciju, kas izmanto atjaunojamos energoresursus un saņem atbalstu obligātā iepirkuma ietvaros vai garantētās maksas veidā, uzraudzībai. Norādīts arī uz to, ka, ievērojot Ministru kabineta 2013.gada 9.aprīļa informatīvā ziņojuma „Rīcības plāns elektroenerģijas kopējās cenas pieauguma risku ierobežošanai" pielikumu Nr. 1, organizēts konkurss „Elektroenerģijas, kas ražota no atjaunojamajiem energoresursiem un koģenerācijā, atbalsta izvērtējums un priekšlikumi atbalsta uzlabošanai", kura mērķis ir veikt pētījumu par elektroenerģijas, kas ražota no atjaunojamajiem energoresursiem un koģenerācijā, atbalsta izvērtējumu, tostarp par faktiskajām elektroenerģijas ražošanas izmaksām Latvijā. Turklāt paredzēts, ka Eiropas Komisija vērtēs citastarp to, vai esošais atbalsts nepārsniedz saprātīgas peļņas līmeni, kā arī līdzsvaru starp valsts paredzēto atbalsta pasākuma pozitīvo iedarbību, sasniedzot vispārējas nozīmes mērķi, un tā potenciāli negatīvo blakus iedarbību, piemēram, tirdzniecības un konkurences kropļošanu, ietekmi uz valsts tautsaimniecības attīstību un citus būtiskus faktorus. Kā grozījumu mērķis un būtība anotācijas 4.punktā norādīts, lai pārliecinātos, ka obligātā iepirkuma ietvaros elektroenerģijas ražotājiem piešķirtie līdzekļi tiek izmantoti efektīvi un atbilstoši paredzētajiem mērķiem, pastāvošajā atbalsta mehānismā ir saglabājami esošie kontroles mehānismi, vienlaikus pastiprinot uzraudzību pār to ieviešanu, kas palīdzētu izvairīties no sniegtā atbalsta nepamatotas ietekmes uz elektroenerģijas gala tarifu. Paredzēts noteikt projektu kontroles grupas kompetenci par noteikumos Nr. 221 ietverto prasību ievērošanu, kas paredz atbilstību būvniecību regulējošajiem normatīvajiem aktiem, atbilstošu izejvielu izmantošanu enerģijas ražošanas procesā, kā arī koģenerācijas stacijās saražotās siltumenerģijas efektīvu izmantošanu. Turklāt nolūkā nodrošināt elektroenerģijas obligātā iepirkuma atbalsta sistēmas sakārtošanu, kā arī, lai iegūtu ticamu informāciju enerģijas sektora plānošanā, kas ir īpaši būtiski, izstrādājot jauno atjaunojamās enerģijas atbalsta mehānismu, grozījumi paredz tiesību normu, kas komersantiem uzliek pienākumu iesniegt Ekonomikas ministrijai būvatļaujas kopiju un kredītiestādes izziņu par kredīta piešķiršanu vai kredītiestādes izziņu, kas apliecina, ka komersantam ir pieejami projekta īstenošanai nepieciešamie līdzekļi, privāti līdzekļu ieguldīšanas gadījumā atbilstošu apliecinājumu, bet citas personas finanšu ieguldīšanas gadījumā apliecinājumu, ka investors nodrošinās naudas līdzekļus visa projekta īstenošanai. Vienlaikus Ekonomikas ministrijai tiek paredzētas tiesības pārbaudīt komersanta iesniegto dokumentu autentiskumu, kā arī to, vai attiecīgās stacijas būvniecība vai tās jaudas palielināšana ir uzsākta. Paredzētas arī augsta riska jomas, kurās pārbaudes ļautu identificēt iespējamu negodprātīgu komersantu rīcību. Anotācijā runāts par kontroles grupas veicamajām pārbaudēm, kā arī Ekonomikas ministrijas darbību gadījumos, kad neatkarīgo auditoru veikto auditu ietvaros konstatēti pārkāpumi. Anotācijas 5.punktā norādīts, ka ar grozījumiem paredzēts veicināt komersantu, kas ražo un pārdod elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros vai saņem maksu par stacijā uzstādīto elektrisko jaudu, godprātīgu saņemto tiesību izmantošanu.

[15] Noteikumu Nr. 466 anotācija lielā mērā ir balstīta un saskanīga ar informatīvo ziņojumu „Rīcības plāns elektroenerģijas kopējās cenas pieauguma risku ierobežošanai" un tā pielikumu Nr. 1, kas tika izskatīti Ministru kabineta 2013.gada 9.aprīļa sēdē. No šā rīcības plāna ir redzams, ka tas elektroenerģijas kopējās cenas pieauguma risku mazināšanai ietver vairākus kompleksus pasākumus (piemēram, atbalsta intensitātes samazināšanu, atbalsta perioda izvērtēšanu un samazināšanu, attiecīgu resursu koģenerācijas ietekmes mazināšanu, projektu kontroles grupas izveidošanu, nodokļu samaksas pārbaudi, lēmumu pagarināšanas jautājumu, atsevišķa obligātā iepirkuma komponentes fonda izveidi, nodokļu, kas ietekmē enerģijas cenu, izvērtēšanu u.c.). Šā rīcības plāna 2.4.4.punkts kā vienu no pasākumiem paredz arī papildu nosacījumus projekta pirmsrealizācijas periodā, kas atbilst noteikumu Nr. 221 78., 80.–82.punktā ietvertajam regulējumam. Tur norādīts, ka, lai pārliecinātos par uzņēmēju spēju īstenot piešķirtās tiesības pārdot elektroenerģiju obligātajā iepirkumā, piemēram, noteikumos Nr. 262 jau ir ietverta prasība noteiktos termiņos iesniegt dokumentus, kas apliecina komersantam pieejamos finanšu līdzekļus, un būvatļauju. Savukārt noteikumos Nr. 221 šādas prasības nav ietvertas. Tādēļ nolūkā nodrošināt elektroenerģijas obligātā iepirkuma atbalsta sistēmas sakārtošanu, kā arī, lai iegūtu ticamu informāciju enerģijas sektora plānošanā, kas ir īpaši būtiski, izstrādājot jauno atjaunojamās enerģijas atbalsta mehānismu, tiek izstrādāti grozījumi noteikumos Nr. 221, kas paredzēs komersantiem arī šajos

noteikumos regulētājos gadījumos iesniegt šādus dokumentus.

[16] No noteikumu Nr. 466 anotācijas un Rīcības plāna elektroenerģijas kopējās cenas pieauguma risku ierobežošanai kopumā var secināt, ka Ministru kabinetam vispārīgi bija mērķis samazināt elektroenerģijas kopējās cenas pieaugumu, ko rada tieši atbalsta – elektroenerģijas pārdošana obligātā iepirkuma ietvaros – pasākums. Šā mērķa īstenošanai bija paredzēti vairāki kompleksi risinājumi jeb pasākumi. Attiecīgo dokumentu iesniegšana no jauna noteiktos termiņos ir tikai viens no šādiem pasākumiem, kuram turklāt ir salīdzinoši neliela ietekme, bet tas kalpo konkrētākam mērķim.

Gan Rīcības plāns elektroenerģijas kopējās cenas pieauguma risku ierobežošanai, gan apsvērumi, kas norādīti grozījumu anotācijā, gan Ekonomikas ministrijas norādītais lietā neuzrāda mērķi ieviest jaunus noteikumus, kas būtībā noteiktu citu projektu īstenošanas termiņu, kas tādējādi ļautu atcelt atļaujas uz formāliem pamatiem, proti, visiem komersantiem, kuri noteiktajā termiņā nav iesnieguši apliecinājumus. Šie dokumenti norāda, ka konkrēto grozījumu mērķis bija ieviesto kontroles mehānismu rezultātā noskaidrot tos gadījumus, kuros projekti netiek īstenoti vai nepamatoti tiek kavēta to īstenošana, un šajos gadījumos atcelt lēmumus par tiesībām pārdot elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, tādā veidā tieši šos gadījumus izslēdzot no iespējamas ietekmes uz atbalsta kopējo palielinājumu, kā arī apzinot situāciju turpmākai attīstībai un prognozēm.

Proti, apkopojot anotācijā norādītos apsvērumus, tie ir – lai veiktu detalizētu izvērtējumu par piešķirto tiesību dzīvotspēju un attīstības līmeni nākotnē, tādējādi ieviešot papildu prasības komersantiem, pēc kurām varētu veikt minēto izvērtējumu; nepieciešams pastiprināt kontroles mehānismus; nolūkā nodrošināt elektroenerģijas obligātā iepirkuma atbalsta sistēmas sakārtošanu, kā arī, lai iegūtu ticamu informāciju enerģijas sektora plānošanā; turklāt – komersantiem, kas ir ieguvuši tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, ir jāspēj iekļauties normatīvajos aktos paredzētajos, samērīgajos staciju attīstības termiņos.

Rīcības plānā elektroenerģijas kopējās cenas pieauguma risku ierobežošanai kopumā pausta līdzīga nostāja. Turklāt šā plāna pielikums Nr. 1 uzrādīja katra plānotā pasākuma ietekmi citastarp uz obligātā iepirkuma komponenti un uz tā ieviešanas riskiem. Pie tādiem pasākumiem kā atbalsta intensitātes vai atbalsta perioda samazinājums, kur plānotas izmaiņas personām jau piešķirtajās tiesībās, saskatīts un atzīmēts gan tiesiskās paļāvības principa pārkāpuma risks, gan prognozēta ietekme uz obligātā iepirkuma komponenti, norādot, ka šie pasākumi komponenti samazinās. Turpretī šajā lietā aktuālais pasākums – papildu nosacījumi projektu pirmsrealizācijas periodā –, kas tiek ieviests ar strīdus normām, plānā jebkādus riskus vispār nesaskata un neparedz, bet attiecībā uz ietekmi uz obligātā iepirkuma komponenti norādīts, ka tā varētu samazināties, bet atvieglos tās izmaksu nākotnes prognozēšanu. Arī šeit ir secināms, ka pasākuma mērķis nav domāts kā tāds, kas būtiski varētu grozīt un ietekmēt komersantu tiesības, bet piešķirto tiesību atņemšanu paredz vienīgi tiem komersantiem, kuri tās pienācīgi neīsteno.

Būtībā uz to, ka bijusi nepieciešamība izslēgt tieši šādus komersantus, lietā norāda arī pati ministrija. Tā lietā norādījusi, ka papildu nosacījumu ieviešana ar grozījumiem noteikumos Nr. 221 bija nepieciešama, lai pārliecinātos par komersantu spēju īstenot piešķirtās tiesības, lai nodrošinātu obligātā iepirkuma atbalsta sistēmas sakārtošanu un lai iegūtu ticamu informāciju enerģijas sektora plānošanā (*lietas 87.lapa*). Ar šiem grozījumiem paredzētais bijis tikai viens no pasākumiem leģitīmā mērķa – novērst subsidētās elektroenerģijas izmaksu turpmāku nekontrolētu pieaugumu – sasniegšanai. Tam kalpojusi arī subsidētās elektroenerģijas nodokļa ieviešana atbalsta intensitātes samazināšanai un citi pasākumi. Taču ar noteikumu Nr. 221 78.–82.punkta palīdzību tika sniegta iespēja ministrijai identificēt tos, kuri pretēji komercdarbības principiem nepamatoti kavējās ar tiesību izlietošanu (*lietas 114., 115.lapa*). Arī attiecībā tieši uz pieteicēju ministrija norādījusi, ka pieteicējas rīcība radījusi šaubas par tās vēlmi īstenot projektu (*lietas 87.lapa*).

[17] Turklāt uz mērķa – atcelt atļaujas visiem komersantiem, kuri formāli neizpilda noteikumu Nr. 221 87., 80. un 81.punktā noteikto pienākumu – trūkumu norāda arī grozījumu būtība. Tie nosaka nevis īsākus arī projekta īstenošanas gala termiņus (elektroenerģijas ražošanas uzsākšanai), bet ieviež tādu dokumentu iesniegšanas termiņu jeb projekta īstenošanas starptermiņu, kas apliecina, ka projekta īstenošana notiek un ir sasniegta noteikta stadija, kas nepārprotami apliecina projekta īstumu. Proti, komersants apliecina gan finansiālo gatavību, gan tiesisko pamatu uzsākt būvniecību. Uz to norāda arī noteikumos paredzētais dokumentu iesniegšanas termiņa pagarinājuma pieļāvums, kas liek domāt, ka mērķis nebija no projektu īstenošanas izslēgt tos komersantus, kuri veic reālas darbības.

[18] Var pieņemt, ka komersanta spēja izpildīt formālu prasību, proti, noteiktā termiņā iesniegt dokumentus, kā tas formulēts noteikumos, tikusi uzskatīta par tādu, kas pati par sevi raksturo katra komersanta darbību projekta īstenošanā un tādējādi attiecīgā projekta īstumu. Atkarībā no tā, kad konkrētais komersants ir saņēmis atļauju elektroenerģijas pārdošanai obligātā iepirkuma ietvaros un kad iestājas šajā atļaujā noteiktais elektroenerģijas ražošanas uzsākšanas termiņš, lielā skaitā gadījumu komersanta spēja iesniegt attiecīgos dokumentus patiešām pati par sevi varētu raksturot projekta īstenošanu kopumā. Proti, gadījumos, kad atļaujas izsniegtas salīdzinoši agrāk, prasīto dokumentu sagādāšana noteiktajā termiņā nebūtu nekas ārkārtējs, bet gan secīgs solis attiecīgā projekta īstenošanā jau veiktām darbībām. Tomēr tajos gadījumos, kuros atļaujas izsniegtas salīdzinoši vēlāk un tādējādi projekta ieviešanai kopumā atlicis ilgāks laiks, situācija var būt atšķirīga. Proti, gan tādā ziņā, ka līdz grozījumu ieviešanai šo projektu īstenošanai bijis mazāk laika, un no apstākļa, ka dokumenti netiek iesniegti, nevar izdarīt nepārprotamu secinājumu par komersanta līdzšinējo darbību, gan tādējādi, ka tieši atlikušais termiņš būtu pietiekams projekta ieviešanai nepieciešamo darbību izpildei.

Tādējādi būtībā normas atbilstoši to vārdiskajam formulējumam vienādi noregulē atšķirīgus gadījumus. Proti, par tādiem, kuros nav iespējams īstenot projektu un tādēļ ir atceļama atļauja, tiek atzīti gan tie gadījumi, kuros pie tā novedusi paša komersanta nepamatota bezdarbība, gan tie gadījumi, kuros komersanti nav nepamatoti kavējušies ar projekta īstenošanu, bet atļaujas atcelšana saistās ar, iespējams, objektīvu nespēju ievērot no jauna noteiktos termiņus. Ievērojot jau minēto, nevar secināt, ka tāds ir bijis mērķis, pieņemot grozījumus. Nav arī atrodams, ka šādas situācijas būtu apspriestas.

[19] Grozījumiem, kas paredzētu visiem atļaujas ieguvušajiem komersantiem principiāli saīsināt projektu īstenošanas termiņus, kas tādējādi objektīvi un pietiekami nopietni varētu ietekmēt komersantu tiesības pabeigt iesāktus projektus, grozījumu anotācijā būtu sagaidāms skaidrs pamatojums un formulējums. Savukārt grozījumu pamatojums, kā jau norādīts, liecina tieši par pretējo.

Šādos apstākļos ir atzīstams, ka noteikumu Nr. 221 82.punkts atbilstoši tā vārdiskajam formulējumam ir plašāks, nekā tās mērķis, un tas ir sašaurināms jeb reducējams atbilstoši normas mērķim. Tādēļ, piemērojot noteikumu Nr. 221 82.punktu, ir izvērtējami komersanta norādītie apstākļi, kādēļ tas nespēj ievērot 78., 80. un 81.punktā noteikto termiņu.

[20] Pieteicēja atļauju saņēma 2012.gada 24.augustā, kurā elektroenerģijas ražošanas uzsākšanas termiņš noteikts 2017.gada 27.jūlijs. Atbilstoši grozījumiem pieteicējai līdz 2013.gada 31.decembrim ministrijā bija jāiesniedz projekta finansēšanas dokuments un būvatļauja. Savukārt ministrijai līdz 2014.gada 1.februārim jāpieņem lēmums, izņemot, ja pieteicēja lūgtu pagarināt dokumentu iesniegšanas termiņu par diviem mēnešiem. Tātad teorētiski ne vēlāk kā līdz 2014.gada 28.februārim pieteicējai bija jāiesniedz abi dokumenti. Tādējādi pieteicējai no 2012.gada 24.augusta līdz 2014.gada 28.februārim bija gads un nepilni seši mēneši projekta finansējuma un būvatļaujas iegūšanai. Savukārt līdz projekta ieviešanai – elektroenerģijas ražošanai – atbilstoši sākotnējai atļaujai bija vēl trīs gadi un seši mēneši. Jaunās iekārtas būvniecība atbilstoši lēmumam, kas pieņemts uz noteikumu Nr. 883

pamata, bija uzsākama līdz 2014.gada 27.jūlijam (kuru vispārīgi atbilstoši noteikumiem Nr. 883 bija iespējams pagarināt). Līdz ar to, lai pieteicēja nezaudētu atļauju atbilstoši sākotnējiem lēmumiem, no 2014.gada 28.februāra bija vēl vismaz seši mēneši būvniecības uzsākšanai un kopumā trīs gadi un seši mēneši ražošanas uzsākšanai.

Turklāt no lietas redzams, ka 2014.gada 20.februārī pieteicēja saņēma bankas apstiprinājumu par projekta investora finanšu līdzekļiem un 2014.gada 28.februārī dokumentus par finansējuma pieejamību iesniedza ministrijai. Tāpat redzams, ka pieteicēja 2014.gada 23.aprīlī saņēmusi būvatļauju. 2014.gada 20.martā pieteicēja ministrijai norādījusi, ka investori neturpina blakus esošo projektu, bet sakarā ar šā projekta pārtraukšanu ir nepieciešamas izmaiņas pieteicējas projekta objektu konfigurācijā un atkārtota dokumentu saskaņošana. Līdz ar to, pieteicējas ieskatā, pastāv objektīvi, no pieteicējas neatkarīgi apstākļi, kas kavēja būvatļaujas saņemšanu.

[21] Ievērojot šajā spriedumā norādīto, tiesa ir nepareizi piemērojusi noteikumu Nr. 221 82.punktu, kas savukārt novedis pie tā, ka tiesa nepamatoti nav vērtējusi norādītos lietas apstākļus. Turklāt tiesa nepamatoti atsaukusies uz nepārbaudītu ministrijas norādītu apstākli, ka pieteicējas projektam nav pieejamas investīcijas. Kā tiesas sēdē norādīja pieteicēja un kas vismaz pirmšķietami izriet no lietas materiāliem, investīcijas tikušas pārtrauktas citam komersantam, kas atteicies no projekta īstenošanas, bet tas licis pārkārtot pieteicējas objekta atrašanās vietu un līdz ar to arī būvatļaujas saņemšanu. Tiesai šie apstākļi ir jāpārbauda un pēc būtības jāizvērtē, vai pieteicēja bija uzskatāma par komersantu, kurš pēc atļaujas saņemšanas nepamatoti kavējās ar projekta ieviešanu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 129.[1]panta pirmās daļas 1.punktu, 348.panta pirmās daļas 2.punktu un 351.pantu, Senāts

nosprieda

Atcelt Administratīvās apgabaltiesas 2016.gada 27.janvāra spriedumu un nodot lietu jaunai izskatīšanai Administratīvajai apgabaltiesai.
Atmaksāt SIA „E Vijciems" samaksāto drošības naudu 71,14 *euro*.
Spriedums nav pārsūdzams.

V. Kakste Dz. Amerika V. Krūmiņa